

Bij Open Deur nummer 3, maart 2007

In gesprek over: Kiezen

Dit themanummer van *Open Deur* is mij uit het hart gegrepen. Ik moet leren kiezen! Voor een heleboel zaken word ik warm gemaakt en van een heleboel dingen word ik op de hoogte gebracht, er wordt van mij verwacht dat ik er iets mee doe. Ik kan niet alles. Ik moet kiezen! Neem nou bijvoorbeeld mijn PC. Ik vind het prettig dat ik erop kan werken, dat ik dingen kan bewaren en veranderen. Maar mijn probleem met een PC is dat er zoveel mogelijkheden zijn. Ik weet niet eens waauit ik kan kiezen. Soms kies ik niet maar overkomt iets me. Ik druk op een knop en er verdwijnt iets of er verschijnt iets wat ik helemaal niet wil hebben. Mijn onkunde maakt me voorzichtig en een beetje krampachtig; want hoe kom ik weer terug bij het oude en bekende scherm. Kiezen is ook durven...

Kiezen wie je bent

Godsdienstfilosoof Desiree Berendsen beschrijft in haar artikel 'Kiezen wie je bent' hoe in de filosofie over 'kiezen' wordt gedacht. 'De existentie gaat aan de essentie vooraf, zeiden de existentialisten. Eerst besta je, kies je, leef je, handel je. En aan het eind blijkt wie je geweest bent. In je keuzes word je jezelf. Er is geen zelf los van wat je doet, zegt of denkt. Tegelijkertijd kun je als mens sterk het gevoel hebben dat jij een bepaalde opdracht hebt. Dat er een specifieke weg is die jij moet gaan. Dat je een essentie, een kern, hebt die je waar moet maken.'

De Deense filosoof Kierkegaard maakt onderscheid tussen het esthetisch leven en het ethisch leven. Esthetisch leven is pluk de dag en leef in het moment. Hartstochtelijk leven. Je kiest niet, maar neemt het leven zoals het komt. Ethisch leven is een leven met rust, stabiliteit en zekerheid. Het leven van een tevreden mens, die soms het gevoel heeft dat het beter en anders kan.

Desiree Berendsen eindigt haar artikel met het leggen van een verbinding tussen kiezen en religieus leven. Dat is volgens haar 'bewust leven in het nu. Dat wil zeggen: dit moment leven en de keuzes die je op dit moment maakt, verbinden met het doorgaande leven waarvoor je verantwoordelijk bent.' Dat is volgens haar onze opdracht: 'ons eigen leven en onze eigen eindigheid onder ogen zien en leven.'

Hoe denkt u over de volgende uitspraken:

- * *Ik heb zo gauw het gevoel dat ik mijn tijd verlummel als ik niets doe.*
- * *In je keuzes word je jezelf. Door je keuzes groei je naar jezelf toe.*
- * *Leven in het moment*
- * *Ieder mens moet zijn eigen opdracht volgen*
- * *Het is onze opdracht om eigen leven en eigen eindigheid onder ogen te zien*

Vragen:

- *Kent u mensen die duidelijk als estheticus of als ethicus leven, en mensen die religieus leven? at staat u tegen en waarin benijdt u hen?*
- *In welke stijl van leven herkent u zichzelf?*

Erop of eronder

Mirjam van der Werf vertelt in het artikel 'Erop- of eronder' over de keuze die ze heeft gemaakt om van haar drankprobleem te komen.

- *Noem een aantal belangrijke keuzes in uw leven.*
- *Wat hebben deze ingrijpende beslissingen u opgeleverd?*

Keuze of lot?

Bert L. van der Woude vertelt in zijn bijdrage 'Keuze of lot?' over een grote teleurstelling en het effect daarvan op zijn leven. Twee jaar lang bereidde hij zich voor op zijn uitzending als docent Oude Testament naar Indonesië. Hij had zich helemaal verbonden met en ingesteld op deze missie. Toen het

niet doorging om redenen buiten hem om, viel daarmee niet alleen zijn toekomstdroom in duigen, maar moest hij ook zijn identiteit herzien. Met het mislukken van het project, voelde hij zichzelf mislukt. Hij verwijst naar Johannes 21, het verhaal over de wonderbare visvangst, waarin de leerlingen van Jezus na een nacht vissen met lege handen zitten. Alle inspanning was tevergeefs. 'Alleen nacht, water en leegte blijven over. Geen toekomst, geen houvast, geen vervulling. Dan is daar een vreemdeling die vanaf de overzijde een vraag stelt. Een vraag die het begin inluidt van verandering.'

Hoe is dat bij u gegaan? Welke teleurstellingen of onverwachte wendingen heeft u meegemaakt in uw leven? Geef elke deelnemer een vel papier, tekenstiften, potloden .

** Teken een levenslijn, trek een lange potloodstreep over een vel A4. Aan het begin staat een wiegje, het moment waarop u geboren bent (datum). De lijn eindigt bij vandaag (datum). Zet boven de levenslijn: Dit is mijn leven, zo is het gegaan en tot hier ben ik gekomen.*

Markeer de belangrijke momenten in uw leven, zet daarbij een jaartal en een + als het om een positief moment gaat of een – als er aan dit moment veel teleurstelling en verdriet kleeft. Markeermomenten kunnen zijn: basisschool, middelbare school, beroep, huwelijk, kinderen, ontslag, overlijden van ouders, scheiding, gezondheid, ziekte, zorgen.

** Ga rond een tafel zitten, leg het werkstuk voor u neer en vertel elkaar over de belangrijke momenten in uw leven, over uw keuzes, over hetgeen u overkwam en hoe u verder ging. Vertel alleen wat u kwijt wilt. U kunt elkaar verhelderende vragen stellen, je kunt niet over elkaars levensverhaal gaan discussiëren.*

Aanwijzingen:

- Neem rustig de tijd; als de groep groot is splits deze dan in kleine groepen van 4 tot 7 personen.
- Alles wat de deelnemers elkaar vertellen is vertrouwelijk.

Onschuldig en saai

'Maar als we nou anders gekozen hadden?' zei Eva dromerig. 'Dan zouden we voor altijd in die mooie tuin gebleven zijn.'

In het verhaal 'Onschuldig en saai' denken Eva en Adam na over de vraag wat er gebeurd zou zijn als zij niet van de vruchten van de boom, die midden in de paradijstuin stond, gegeten hadden.

- *Wat vind u van de gedachten van Adam en Eva in dit verhaal?*
- *Kun je blij zijn met het leven als je de keerzijde ervan niet kent?*

Aan u de keus

Mozes heeft het volk Israël uit Egypte geleid en hen voorgeleefd wat God van hen wil. Aan het einde van zijn leven spreekt hij nog één keer het volk toe en vraagt hij hen: kies je voor het leven of voor de dood? Kies je voor een leven binnen het verbond met God of voor een leven buiten het verbond, levenloos, ontoegankelijk, doelloos. 'Met zijn vraag geeft Mozes zijn mensen vrijheid en verantwoordelijkheid. Ze hebben genoeg meegemaakt om te kunnen kiezen.'

- *Bespreek met elkaar hoe wij vandaag de dag met onze vrijheid en verantwoordelijkheid omgaan. Is het nemen van verantwoordelijkheid voor medemens en aarde een zware opgave? Hoe doe je dat?*

Deze leidraad werd geschreven door Henny Bruinsma, werkzaam voor het provinciaal dienstencentrum van de Protestantse Kerk in Zuid-Holland.

Contactpersoon voor een gratis abonnement op deze gespreksleidraad is (mw) Jos Postma, telefoon (030) 880 1486, e-mail: j.postma@pkn.nl.